

Басиста І.В., професор кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності Прикарпатського факультету Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ДО ПИТАННЯ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ДОКУМЕНТ» ТА «КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ДОКУМЕНТ»

Поняття «документ» у наш час є найпоширенішим у науках, що вивчають різні способи зберігання та передачі в суспільстві знання або інформації. Перш за все документ уявляється як певна річ, як «матеріальний об'єкт» або «субстанціальний» носій інформації. Аналіз різноманітної літератури, що стосується тлумачення значення поняття «документ», дає можливість зробити висновок про те, що для різних учених у різних контекстах, різних науках поняття «документ» має різний обсяг. Різні значення поняття

«документ» мають спільне підгрунття: найширше значення поглинає, охоплює всі інші, менш широкі [1, с. 18].

З латинської documentum означає взірць, посвідчення, доказ [2, с. 26]. Енциклопедичний словник трактує документ як: письмовий акт, здатний служити доказом юридичних відносин або юридичних фактів, що спричиняють правові наслідки; офіційне посвідчення особи (паспорт, трудова книжка тощо); достовірне історичне письмове джерело; матеріальний об'єкт, у якому міститься певна інформація (наприклад, перфораційна картка) [3, с. 538].

Документ - це результат відображення конкретної інформації на спеціальному матеріалі за визначеним стандартом чи формою. Документи мають правове значення, оскільки є засобом засвідчення та доведення певних фактів. Вони також використовуються як джерела та носії інформації. А в управлінській діяльності документ виступає як предмет і як результат праці [2, с. 27].

У Законі України «Про інформацію» під документом розуміють передбачену законом матеріальну форму одержання, зберігання, використання і поширення інформації шляхом фіксації її на папері, магнітній, кіно-, відео-, фотоплівці або іншому носіїві [4].

Термінологічний словник документом визначає матеріальний об'єкт із зафіксованою на ньому інформацією у вигляді тексту, звукозапису чи зображення, призначений для передавання в часі та просторі з метою збереження та суспільного використання [5, с. 58]. У європейських словниках документ розглядається як записана інформація (здатна накопичуватися) або матеріальний об'єкт, що може розглядатися як одиниця в документаційному процесі. Документ діловий папір, що посвідчує певний юридичний факт, підтверджує право на що-небудь, служить доказом чого-небудь. Отже, це зафіксована певним чином на спеціальному матеріалі інформація про факти, події, явища об'єктивної дійсності та розумової діяльності людини. Одні документи ми складаємо самостійно, інші ж є форматованими паперовими носіями даних, що їх заповнюють автоматично або вручну [6, с. 5].

У свою чергу процесуалісти під кримінально- процесуальними документами розуміють письмові документи, складені на підставі кримінального процесуального закону

уповноваженим на те суб'єктом у зв'язку із здійсненням процесуального акту (виконанням процесуальних дій або прийняттям процесуальних рішень), в якому зафіксована інформація про хід та результати кримінальної процесуальної діяльності. Кримінально-процесуальні документи виконують інформаційну, пізнавальну, комунікативну, правозастосовну, правозахисну, засвідчувальну, виховну функції, забезпечують можливість здійснення правосуддя, виконання прийнятих процесуальних рішень, здійснення прокурорського нагляду, судового та відомчого процесуального контролю, відіграють організуючу й дисциплінуючу роль [7, с. 8-9]. Саме тому, дослідження їх генези, проблематики підготовки та окремих прогалін нормативної регламентації є актуальним та потребує детальних наукових досліджень і вироблення на їх основі ґрунтовних і раціональних пропозицій.

Список використаних джерел

1. Швецова-Водка Г.М. Документознавство : навч. посіб. - К. : Знання, 2007. - 398 с.
2. Глушик С.В. . Сучасні ділові папери: навч. посіб. / С.В.Глушик, О.В.Дияк, С.В. Шевчук. - 4-те вид., перероб. і допов. - К.: А.С.К., 2005. - 400 с.
3. Український радянський енциклопедичний словник: в 3-х томах/ редкол.: А.В. Кудрицький та ін. - К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. - 2-ге вид. - Т.1 - 755 с.
4. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. - Режим доступу : // <http://rada.gov.ua>
5. Терминологический словарь по библиотечному делу и смежным отраслям знания. - М., 1995. - 568 с.
6. Библик С.П., Сютя Г.М. Ділові документи та правові папери / Художники-оформлювачі Б.П. Бублик, В.А.Мурликін. - Х. : Фоліо, 2005. - 493 с.
7. Удалова Л.Д. Складання кримінально-процесуальних документів у досудовому провадженні: Нав. посіб. / Л.Д. Удалова, Ю.І. Азаров, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький та інші. - К.: КНТ, 2013. - 376 с.